

preletel dolino do tje, kjer se je v stran zavila v skalnat jarek. Komaj sem uže sopel, tako sem divjal, da bi še o pravem času naše dohitel. Kedaj pa kedaj sem obstal in na uho vlekel, ker sem bil preverjen, da mi bodeta drugova dajala znamenj. Ali nič ni bilo vjeti na uho, kajti po lesu se je razlegal vrišč raznih živalij. Zašel sem dosta daleč v les, a vozov ni bilo oslediti. Tudi mi ni šlo v glavo, kako sta mogla vozova priti s tega skalnatega kraja. Z vseh strani so strmele grozne skale in visoki vrhovi, ki so zapirali pot. Le krenem na to, le na uno stran, pretaknem vso okolico, ali nikamor nisem vedel. Gotovo sem zašel.

Sklenem, da stopim še na bližnji vrh. S težavo sem se spraskal po strmih skalah gori in gledal na vse strani, da bi morda ovčarno zagledal. Ali kamorkoli sem se ozrl, povsodi vse sam les in nikje nobenega izhoda. Sprevidel sem, da nocoj ne pridem nikamor. Spomnil sem se konja, ki sem ga pustil v dolini, Brzo zletim nazaj. Ker je bilo uže tema, kraj pa neznan, zmešal sem se tako, da nisem opazil, da vedno dalje v les rijem. Slednjič sem bil tako utrujen, da nisem mogel več naprej. Poiskal sem primernege mesta pod drevesom in legel.

Preden se je zdanilo, bil sem na nogah, da bi pred kot pred poiskal izhoda. Bil sem v zadregi, na katero stran naj bi se obrnil, zakaj z včerajnim beganjem z mesta na mesto in radi teme sem taho zablodil, da nisem vedel čisto nič, kje sem. Po vrhu sem čutil, da sem slab, ker od včeraj nisem imel nič v ustih. Zlezal sem zopet na nek vrh, gledal na vse strani, in tu sem opazil v daljavi razkropljeno govejo čredo. S tega sem sodil, da mora tu blizu biti ovčarna. Preletel sem več gričev in dospel na planjavo, na katerej sem na veselje svoje zagledal nizko poslopje obrobjeno z gostim drevjem. To je bila ovčarna.

Dva ovčarja sta sedela pred hišo. Začudila sta se, ko sta me zagledala v enej sapi, brez črevljev in brez suknje. Povedal sem jima vso dogodbo s konjem. Milovala sta me. Koj sta mi prinesla kos mesa in kruha, potem pa sedla prav k meni in gledala s pravim veseljem kako sem slastno jedel. O kopaninah nista vedela prav nič povedati.

Unejevoljen odrinem dalje. Tu zagledam proti sebi z navršja stopati dva potnika, ki sta uže z daleč udarila v glasen smeh. Ko smo se srečali, vprašala sta me napreje, kje sem konja pustil. S tega nepričakovanega vprašanja sem povzel, da uže vesta o nezgodi, ki me je zadela. Povedala sta mi, da je bilo za večera veliko popraševanja po meni, ko sta me drugova v kopaninah pogrešila. „Le hitite,“ dejala sta, „dokler se ne odpravijo v les iskat vas.“ Zletel sem na navršje, od koder sem vse kopanine pregledal. Tem kopaninam se veli Cuningham-Creek.

Drugova in druge možake sem uže dobil na iskanje pripravljene. Zveselili so se, ko sem stopil mej nje. Ne morem povedati, kako sem potem sladko spal. Drugega dne za rana sem šel s kopanin. Ko sem šel dobre pol

ure in postal na malem griču, zagledam na veliko svoje veselje kljuse naše pasti se blizu v dolini. Sedaj še le mi je bilo jasno, kako globoko sem bil v les zabredel, ne sluteč, da sem uže na cilju svojemu potu. V Cuningham-Creeku nismo dolgo ostali, kmalu so namreč raznesli novico, da so za Lampingflatom osledili novo žilo zlata. Nobeden ni hotel več tu ostati, vsak je gledal, da pred kot pred odide.

Tudi mi smo se vzdignili v Lampingflat. Na potu smo slišali pokanje kanonov. „Aha!“ dejal sem drugovoma, „diggerji se bijejo s Kitajci in vojaki.“ Kmalu je strel utihnil. Pozneje smo izvedeli, da so slavili rojstni dan angleške kraljice.

V Spring-Creeku blizu vode smo postavili stane, in drugega dne smo šli k zlatej žili. Govorica ta pot ni lagala. Zlato se je pokazalo, pa tudi cele čete diggerjev z vseh krajev. S težavno sem dobil še toliko prostora, da smo mogli pričeti s kopanjem. Prikopali smo uže 12 črevljev globoko, toda Anglež je vedno mrmral, češ, da je to delo pretežavno in nepotrebno, da nič ne kaže, in res smo naposled pustili vse. Za nami se je oprijela opuščene jame druga družba, ki je kopala dalje in v globini 32 črevljev je zadela ob zlato.

Ta čas so se vzdignili diggerji zopet na Kitajce. Mnoge so nevarno pretepli, mnoge v les zapodili, mnoge tudi izplenili. Kmalu so prišli komisarji preiskavat, kdo je Kitajce izplenil. Tu je bilo namreč do 50 policajev. Zaprli so 20 diggerjev. Ko se je to po okolici razneslo, nastal je grozen krik, in vse je letelo v Lampingflat nad komisarje, da zaprte izpusté. Z ene strani na navršju se je postavijo več stotin diggerjev, a z druge strani za strugo, kjer je policija, postavili so se policaji. Policija ni hotela izpustiti zaprtih. Slednjič je eden seržant ustrelil na drugo stran, da bi strah naredil. Na to so diggerji, ki so imeli puške in revolverje, začeli strelati na policaje, a uni na ljudi. Eden naših je pal; bil je oženjen in je imel več dece. Policaji so se koj umaknili v poslopje in priprte izpustili. Na to se je vtil dež, ki je vse razgnal. Po noči pobegnili so komisarji s policaji v Bathurst, 80 angleških milj od Lampingflata. Zjutraj je policija pogorela. V 14 dneh so prišli vojaki in pripeljali dva kanona. Polovili so več možakov, katere so potem odgnali k nadsodišču. Ali vse so izpustili. Govorilo se je, da v dveh letih ne bode nobenega Kitajca več v Koloniji. Ali dve leti sta uže davno pretekli, in Kitajci se še vedno šopirijo po Avstraliji.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Do minule nedelje bil je državni proračun že dognan do pravosodnega ministerstva in slovenski poslanci rešili so vsi po skupnem dogovoru oddeljene jim naloge

častno. Zato jim je došlo tudi pohvalno priznanje, izrekoma od koroških in primorskih rojakov. Kot zadnji govornik pri pravosodnem ministerstvu pride na vrsto poslanec Miha Vošnjak.

Kot živahne prizore nam je do sedaj omeniti v splošni razpravi govor ministra Dunajevskija in govor Plenerjev, potem pa minuli petek govor poljedelskega ministra grofa Falkenhayna o socijalnem vprašanji in pa zopet ugovor Plenerjev. Kot prvi govornik pri poljedelskem ministerstvu govoril je protisemit Vergani, ki je pogostoma imenoval milionarje, pred pa je že govoril Bärenreuter o osnovi 4. stanu delavcev.

Grof Falkenhayn odgovarjal je, da se delavci ne smejo snovati kot poseben stan, ker tak ni, temveč, da se mora uvrščati onem vrstam družbe, pri kateri sodelujejo. Ako bi se snoval kot lastni stan delavcem, potem dobimo takoj še peti stan, delavcem pa ne bode pomagano, temveč stanje njihovo bode celo slabšano.

O kapitalu in milijonih pa je rekel minister, da je denar za gospodarstvo potreben, ker sicer peša in ne sme se klicati med svet o kapitalu z namenom, zbudjati s tem zavist manj premožnih in ubogih ljudi, varovati pa je treba, da ocena denarja ne postane malikovanje zlatega teleta. Človeški družbi treba je vernosti, vere v neumerjocost duše, spolnovanja 10. zapovedi Božjih, izrekoma spolnovanja 4. zapovedi, ker sicer tudi državi ne bode mogoče, družbo človeško varovati zoper prestopanje 7. zapovedi.

Tako kršansko govorjenje z ministerskega sedeža zbudilo je hudo maloverne in brezverne kolovodje na zborniški levici, izrekoma pa še to, da je minister govoril o dolžnosti spolnovanja 10. zapovedi Božjih. Urno so stikali glave in hitro je bil storjen sklep, da naj načelnik levice zavrne take besede ministrove, katerih pa, kakor se je pokazalo celo poslušal ni.

Pri volitvi glavnega protigovornika izbran je bil od levice njen načelnik Plener, ki je z veliko samozavestjo trdil, da se, kakor zgodovina priča, človeška družba snuje po gotovih naravnih zakonih, ne pa po načelih, katera si izmislijo kakovi ljudje ali celo ne po kršansko-socijalnih načelih, katere je minister razvijal brez povoda in kakor on misli, brez dogovora z drugimi člani vlade. Zavračal je potem tako govorjenje z ministerskega sedeža doli kot nepristojno ter hotel ministra zavračati, kakor političen velikaš ali kakor učitelj svojega učenčeka v šoli. Konečno pa je še celo rohnal, ko je slabo poučen o govoru ministrovem, mislil da je ta hujskal zoper kapital z besedami o plesu krog zlatega teleta.

Za Plenerjem je predsednik takoj in preden je bilo ministru mogoče oglasiti se k besedi, besedo dal dr. Vitežič-u, takoj za tem pa vkljub pred sklenjeni razpravi, poprime besedo ter reče: Zljubilo se je gospodu poslancu Plenerju zavračati moj prejšnji govor kot nedostojen in na to moram zavriniti da sem 60 let star, 11 let minister, parlamentarno delujem od leta 1867.

in zato nisem voljen o potrebnem dostojnem postopanju na tem polji od nikogar sprejemati zavračanja ali podučevanja tudi ne, ako bi bil to vodja velike parlamentarne stranke, zatoraj odločno zavračam neosnovan napad poslanca Plenerja.

Glede trditve Plenerjeve, da bi bil minister hujskal zoper kapital, pa ga on zavrne s tem, da prečita stenogram iz katerega je razvidno prav nasprotno in minister izreka pričakovanje, da bode Plener toliko pošten, da bode to tudi očitno pripoznal.

Plener je na to odgovarjal, je sicer pripoznal, česar ni mogel tajiti, toda, ne z ono pošteno možatostjo, s katero zadostenje daje viteški značaj, ampak vil se je in izgovarjal, kakor na napačni pcti zasačen mladenček, ki cinca in cinca namesto, da bi naravnost pripoznal zmoto ter rekel ne zamerite mi, pomota je bila.

V celi zbornici imel je ta dvoboj toliki vtis, kakoršnega je redkokedaj videti, ministru čestitalo se je z desnice, pred se mu je živahno dobro klicalo. Plener pa je sam sedel na svojem sedežu, vsa levica se ga je sramovala in ogibala in na glas ga obsojala zavolj takega osmešenja. Stari Herbst muzal se je hudomušno tako, da mu je bilo na obrazu čitati veselje na sramotnem spodrsnenji mladega tekmovalca. Po daljnem očividnem poparjenji, bil je Scharschmid prvi, ki ga je prišel tolažit, gotovo v ta namen, da se je časništvu dal ukaz to dogodbo v prvi vrsti zamolčavati, v drugi pa presukavati tako, da Plener še vedni ostaja v svitu zmagovitega boritelja proti mračnjaštvu. In res, kdor je drugi dan bral dunajske liste razun „Vaterland-a“ in „Wiener Zeitung“ ni zvedel družega kakor to, besede stenograma bile so zamolčane in celo stara vladna „Presse“ rekla je, da je minister teško v soglasji s svojimi ministerskimi tovariši.

Iz državnega zbora.

Budgetna razprava 1890.

Govor poslanca Šukljeja

v državnem zboru dne 19. aprila 1890.

(Dalje.)

Obrnem se sedaj k političnemu delu svojega govora in pričnem s češko-nemško spravo, ki je takorekoč *pièce de resistance* letošnje budgetne debate. Smem poudarjati tudi v imenu svojih slovenskih tovarišev v zbornici, da ne nasprotujemo spravi in srčno želimo miru med narodoma, ki bivata v lepi češki domovini. (Dobro! Dobro! na desnici.) To moramo storiti na korist avstrijske države (Dobro!), to storimo tudi v narodnem oziru. Ponavljam, na korist avstrijske države, in se strinjam z mnogimi predgovorniki.

Vsiljuje pa se vprašanje: Kako pa naj obstoji država, kako se razvija, kako upira gibanju in viharjem prihodnosti, ako se ne zjedimo o narodnostnem vprašanji ter ne končamo tega prepira? Gospoda predgovor-